

Att bilda en ideell förening

En ideell förening uppstår genom att personer sluter sig samman för att tillsammans ägna sig åt en gemensam aktivitet eller verka för ett gemensamt intresse. Det som är grundläggande i en ideell förening är att alla medlemmar ska ha möjligheten att vara med och diskutera och besluta om verksamheten och aktiviteterna i föreningen.

När ni bildar en förening, ska ni ha en tillfällig styrelse, en interimsstyrelse. Styrelsen skriver förslag till stadgar. Stadgarna är föreningens regler och det är därför viktigt att medlemmarna håller med om och känner igen föreningens ändamål i det som står i stadgarna. Föreningen kan endast bedriva den verksamhet som anges i stadgarna om föreningen vill utveckla en ny verksamhet måste stadgarna ändras.

Sedan ska föreningen ha sitt första årsmöte och då väljer medlemmarna den ordinarie styrelsen, valberedning och revisorer.

Under länkarna nedan kan ni läsa mer om hur en förening fungerar och vad ni bör tänka på när ni bildar en förening.

Stadgar

Stadgarna är föreningens regler, det vill säga det som föreningen har kommit överens om att föreningen ska arbeta med och hur. Stadgarna har framför allt betydelse för det praktiska arbetet i föreningen.

På det första årsmötet som föreningen har ska den besluta om hur stadgarna ska se ut. Det ska stå i stadgarna vad föreningen ska heta, var någonstans den har sitt säte hur föreningen ska arbeta, hur många som ska sitta i styrelsen, vad föreningens ändamål är och så vidare. Det ska också stå i stadgarna hur styrelsen ska kalla till årsmöte och hur årsmötet ska gå till.

Om medlemmarna skulle vara oense i en fråga som påverkar föreningen bör denna fråga tas upp på ett årsmöte så att alla medlemmar får ta ställning (om det är lång tid kvar till årsmöte så kan föreningen kalla till extra årsmöte, hur detta ska gå till ska stå i stadgarna). Här spelar även föreningens stadgar en viktig roll. Vad står i stadgarna? Vad har föreningen kommit överens om från början i denna fråga? Finns det en önskan att ändra stadgarna? Tänk på att det bara är årsmötet som kan ändra på stadgarna!

För mer info se vårt dokument: "Regler för medlemsföreningar"

Årsmöte

På det första årsmötet ska föreningen välja medlemmarna den ordinarie styrelsen, valberedning och revisor/revisorer. Årsmötet ska också ta ställning till styrelsens förslag till stadgar och bestämma hur stadgarna ska vara utformade.

En gång om året ska föreningen ha ett årsmöte. Det ska stå i stadgarna hur styrelsen ska kalla medlemmarna till årsmötet och hur årsmötet ska gå till och vilka som är röstberättigade på årsmötet. Årsmötet brukar i de flesta föreningar vara i början av året. Då diskuteras föreningens verksamhet under förra året och hur föreningen planerar att arbeta under året.

Kassören i föreningen redovisar med kvitto vilka inkomster och utgifter som föreningen har haft och hur mycket pengar som finns kvar (resultat och balansräkningen). Revisorn berättar om sitt arbete att granska styrelsens arbete och ekonomi (revisionsberättelse) och föreslår sedan om styrelsen ska beviljas ansvarsfrihet eller inte. Det går bra om revisorn är en av föreningens medlemmar med revisorn ska inte ingå i styrelsen för föreningen. Årsmötet väljer också medlemmar som ska sitta i föreningens styrelse, valberedning och föreningens revisor(er).

Styrelsens arbete

Årsmötet väljer vilka medlemmar som ska sitta i styrelsen. Hur många ledamöter som ska sitta i styrelsen står i föreningens stadgar.

Ordföranden leder föreningens arbete, sammankallar och leder styrelsens möten.

Vice ordföranden är ordförande när den ordinarie ordföranden inte kan. Alla föreningar har inte en vice ordförande.

Sekreteraren skriver protokoll vid möten och är oftast den som sköter posten. Alla medlemmar ska kunna läsa protokollen. Sekreteraren sköter också "pappersarbetet", d.v.s. hon/han skickar brev till medlemmar och styrelse och har ordning på alla papper som kommer till föreningen.

Kassören sköter föreningens ekonomi. Hon/han betalar räkningar, tar in medlemsavgifterna och sköter bokföringen. Kassören är ansvarig för bokföringen av föreningens utgifter och inkomster och för detta arbete krävs det att kassören har en kassabok eller ett dataprogram som är anpassat för bokföring. Det är mycket viktigt att det finns numrerade kvitton (verifikationer) så föreningens medlemmar lätt kan kontrollera vilka inkomster och utgifter föreningen har.

Ledamöterna kan ha olika arbetsuppgifter, vilka dessa ska vara bestämmer styrelsen. Suppleanterna är ersättare för ledamöterna.

Valberedningens och revisorns uppgifter

Årsmötet ska också välja vilka medlemmar som ska sitta i valberedningen och vem/vilka som utses till att vara revisor.

Valberedningen uppgift är att de ska föreslå vilka som ska sitta i styrelsen. Det är bra om de som sitter i valberedningen har god insyn i föreningens arbete så de kan föreslå medlemmar som skulle vara passande för de olika uppdragen i styrelsen. Revisorn/revisorerna ska kontrollera styrelsens arbete och bokföring. De ska också kontrollera att styrelsen har gjort det som medlemmarna har bestämt. Medlemsföreningar i JUS måste ha en revisor. Detta måste inte vara en auktoriserad revisor, utan kan vara en lekmannarevisor. Revisorn får inte vara någon i föreningens styrelse eller någon anställd av föreningen. Det kan däremot vara någons förälder eller kompis.

Revisorerna skriver en "rapport", så kallad revisionsberättelse (se nedan). Där ska de föreslå om styrelsen får ansvarsfrihet eller inte - alltså om styrelsen får godkänt för det arbete som de gjort under året. Ett beslut att ge styrelsen ansvarsfrihet innebär att föreningen inte kommer att ställa styrelsen till ansvar eller någon styrelsemedlem till ansvar för året som gått.

Registrera föreningen hos skattemyndigheten och öppna konto

Föreningen kan ansöka om att bli registrerad hos skattemyndigheten då kommer föreningen få ett organisationsnummer. Man måste inte registrera föreningen men eftersom att registret är nationellt kan alla se att föreningen finns.

Föreningen kan sedan öppna ett plusgirokonto, bankgirokonto eller bankkonto. Vilket typ av konto man väljer beror på föreningens egna intressen. Olika typer av konton har olika fördelar men kostar även olika mycket att starta och inneha på grund av detta. Kontot måste vara knutet till föreningen och inte endast en privatperson. För att starta ett PlusGiro krävs det ett protokoll där det står föreningens hela namn, vem som sitter i styrelsen, vem som har rätt att teckna kontot (firmatecknare) och det protokollet måste också vara justerat. Den bank ni väljer att använda er av kan hjälpa er med vilka papper som krävs.

Petra Kahn, Förbundssekreterare JUS
2010-03-17, reviderad 2010-05-03